

Ένας ακόμα χρόνος στο ενεργητικό μας...

Όπως κάθε χρόνο έτσι κι εφέτος ο Σ.Δ.Γ. έκανε την ετήσια γιορταστική συγκέντρωσή του στις 19 Ιανουαρίου 1983 στο Ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας. Το πρόγραμμα της γιορτής αποτελείτο από ομιλίες των κ.κ. Μαρίας Ήλιοϋ και Άλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, άπονομή του ετήσιου βραβείου μας σέ δημοσιογράφο, προκήρυξη νέων βραβείων και τό κόψιμο της πίτας μας.

Τά Δικαιώματα τής Γυναίκας καί οι Κοινωνικές Άλλαγές

Ή Πρόεδρος του Συνδέσμου, κ. **Μαρία Ήλιοϋ** είπε ανάμεσα σέ άλλα:

«Ή άγώνας γιά τά δικαιώματα τής γυναίκας δέν είναι ένας άγώνας πού επιδιώκει άπλώς μία σειρά επί μέρους δικαιωμάτων: τό δικαίωμα στήν εργασία, δικαίωμα στήν παιδεία, τό δικαίωμα ίσηάμοιβής μα στήν παιδεία, τό δικαίωμα ίσης άμοιβής γιά ίση εργασία κλπ. Είναι βέβαια και όλα αυτά. Είναι όμως, στήν ούσία, κάτι πολύ περισσότερο. Είναι ό άγώνας γιά τήν άναγνώριση τής άυθυπαρξίας του άνθρώπου-γυναίκα.

Ένός άνθρώπου ολοκληρωμένου, χωρίς δεκανίκια, χωρίς τήν άνάγκη ενός προστατή, του «στόλου του σπιτιού» της. Του άνθρώπου-γυναίκα πού έχει άνάγκη τό σύντροφο, όπως κι αυτός τήν έχει άνάγκη, αλλά όχι τόν πατέρα-σύζυγο-άφέντη. Πού χαιρείται νά βλέπει τά παιδιά της νά μεγαλώνουν και νά αυτονομούνται γιά νά ζήσουν τή ζωή γιά λογαριασμό τους και δέν τά φορτώνει μέ τήν έξουσιοδότηση νά δικαιώσουν τή δική της ζωή μέ κάποια κοινωνική επιτυχία ή μέ μία διά βίου εύγνωμοσύνη.

Πού δέν έχει άναλάβει «εργολαβικά» τις θυσίες στήν οικογένεια, αλλά μετέχει ίσότιμα μέ τόν άντρα στις χαρές και τις λύπες, στις δυσκολίες και στις ικανοποιήσεις. Πού εναλλάσσεται μαζί του στό προσκεφάλι του άρρωστου παιδιού και μαζί του χειρίζεται τά ύψηλά και τά μεγάλα: τόν κρατικό προϋπολογισμό ή τό μέλλον του τόπου...»

«Δικαιώματα... Άλλά τά δικαιώματα φαλκιδεύονται, όταν οι ύποχρεώσεις πού

άπορρέουν από άλλες κοινωνικές συνθήκες διαιωνίζονται και πολλαπλασιάζονται. Γιατί οι στερεότυπες, κατασκευασμένες, εικόνες γιά τά δύο φύλα και τις αντίστοιχες ύποχρεώσεις τους διαπαιδαγωγούν τή μία γενιά μετά τήν άλλη: στά σχολικά βιβλία, στά μαζικά μέσα ενημέρωσης, στις καλοπροαίρετες άναφορές του κοινωνικού περιγυρου, σέ κάποια «τάξη» πού ύπήρχε πάντα. «Άλλο άντρας κι άλλο γυναίκα», σου λένε. Και δέν άναφέρονται βέβαια στήν άυταπόδεικτη διαφορά των φύλων. Τή χρησιμοποιούν ως δικαίωση τής διαφοροποίησης και τής ιεράρχησης των ρόλων. Κι είναι πάντα ό ίδιος ιδεολογικός μηχανισμός πού θεωρούσε μέχρι χτές βλασφημία τήν ισότητα των άνθρώπων: «Ή θεός δέν έφτιαξε όλα τά δάκτυλα ίδια: πώς μπορεί νά είναι ίσος ό δούλος μέ τόν άφέντη;»

Χρειάστηκαν μακροχρόνιοι άγώνες γιά νά άναγνωριστεί πώς ή εργασία του εργάτη όχι μόνο στηρίζει τήν οικονομία τής χώρας, αλλά και ότι παράγει ύπεραξία, κέρδος δηλαδή γιά τόν οικονομικό μηχανισμό πού έξυπηρετεί. Άς σημειώσουμε, πώς μόλις τά τελευταία χρόνια άρχίζει νά άναγνωρίζεται και ή οικονομική άξια τής «άόρατης εργασίας» των γυναικών, τής εργασίας τους στό σπίτι, στό χωράφι, στό μαγαζί ή τό γραφείο του συζύγου, πού δέν πληρώνεται γιατί άφομοιώνεται έντεχνα μέ τά συζυγικά και μητρικά καθήκοντα, μέ τή στοργή, τήν άφοσίωση, τή βαθύτερη, τέλος πάντων, «φύση» τής γυναίκας.

Ή όρος «άόρατη εργασία», μέ αυτή τήν έννοια, είναι πιά καθιερωμένος. Τόν συναντάμε συχνά στις μελέτες, πού επιχειρούν νά προσδιορίσουν τή συμβολή των διαφόρων κοινωνικών ομάδων και τάξεων στή διαμόρφωση του έθνικού εισοδήματος.

Ήπολογίστηκε στα Ήνωμένα Έθνη πώς οι γυναίκες έκτελούν σέ όλο τόν κόσμο τά 2/3 των ώρων εργασία, ενώ καρπούνται μόνο τό 1/10 του παγκόσμιου εισοδήματος και κατέχουν μόλις τό 1/100 των κεφαλαιουχικών άγαθών.

Αυτό σημαίνει, ότι στόν άγώνα γιά τή διεκδίκηση των δικαιωμάτων τής γυναίκας, ό δρόμος περνάει, στις σύγχρονες κοινωνίες, από τήν οικονομική της άνεξαρτησία. Και πρέπει νά τό καταλάβουμε καλά αυτό έμεις οι έλληνίδες πού έχουμε στήν Εύρώπη ένα από τά πιό χαμηλά ποσοστά πρόσβασης στήν άμοιβόμενη εργασία.

Σέ πρόσφατο κείμενο τής Ούνεσκο γιά τή θέση τής γυναίκας βρίσκουμε τήν έξηχ διατύπωση: (Ή ισότητα, γιά νά είναι πραγματική, δέν θά έπρεπε νά περιορίζεται στήν ισότητα των δικαιωμάτων: προϋποθέτει τήν ισότητα των δυνατοτήτων και των εύθυνών ως προς τήν πρόσβαση τόσο στα ύλικά μέσα, όσο και στή λήψη των αποφάσεων». Και πιό κάτω: «... ή ισότητα (των φύλων) είναι θέμα καθαρά πολιτικό και είναι συνδεδεμένη μέ σχέσεις έξουσίας». Σχέσεις έξουσίας πού δέν άναφέρονται βέβαια στενά στήν κυβερνητική ή τήν πολιτική σφαίρα, μέ τήν καθιερωμένη έννοια, αλλά πολύ γενικότερα σέ όλόκληρο τόν κοινωνικό χώρο.

Είναι φανερό, ότι η διεκδίκηση των δικαιωμάτων της γυναίκας οδηγεί σε ουσιαστικές τομές στις σημερινές κοινωνικές σχέσεις και απαιτεί βαθιές κοινωνικές αλλαγές που θα διαμορφώσουν μία διαφορετική κοινωνία.

Στις διαδικασίες αυτές, τα γυναικεία κινήματα, οι γυναικείες οργανώσεις, έχουν να παίξουν έναν πρωτεύοντα ρόλο. Γιατί οι γυναίκες συνειδητοποιούν πια τα δικαιώματά τους, αλλά και τη δύναμή τους.

Συχνά βλέπουμε να αναφέρονται οι γυναίκες ανάμεσα στις καταπιεσμένες μειονότητες. Δεν πρόκειται μόνο για μία άκυριολεξία. Αλλά για μία τάση που περιθωριοποιεί και έγκλωβίζει τις γυναί-

κες και τις οργανώσεις τους.

Τό γυναικείο κίνημα τέμνει οριζόντια κοινωνικές ομάδες και τάξεις. Γι' αυτό και δεν ταυτίζεται με κόμματα. Η κάθε γυναίκα έχει την πολιτική της τοποθέτηση και ένδεχομένως την πολιτική της ένταξη. Είναι χρήσιμο να μάχεται μέσα στην καθημερινή της ζωή, για να διευρύνονται τα όρια της συλλογικής ευαισθησίας απέναντι στο μεγάλο, στο άμειωτο γυναικείο ζήτημα. Αλλά συγχρόνως χρειάζεται να συνειδητοποιήσει τη βαθειά αλληλεγγύη που τη συνδέει με όλες τις άλλες γυναίκες, στο δύσκολο αγώνα για να βρει το πρόσωπό της και την αναγνώριση της ύπαρξής της.

Σε ολόκληρο τόν κόσμο, ή προβλημα-

τική του γυναικείου ζητήματος είναι η λυδία λίθος που αποκαλύπτει αν οι άλλες κοινωνικές ομάδες κοιτάνε προς τα εμπρός ή προς τα πίσω.

Ο κόσμος που θα προκύψει από τις κοινωνικές αλλαγές που σήμερα κυοφορούνται, θα είναι ένας κόσμος όπου θα αποκατασταθούν πρώτα απ' όλα οι ανθρωπίνες σχέσεις, οι σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και τους γονείς, ανάμεσα στους άντρες και τις γυναίκες, ή αλληλεγγύη, ή συντροφικότητα, ή φιλία, ή έρωτας. Ένας κόσμος όπου κάθε άνθρωπος, άντρας ή γυναίκα, θα ανακαλύπτει κάθε μέρα τόν έαυτό του και τους άλλους».